

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJAK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A tuberkulózis és gümőkór-irtás kérdéséhez. <i>Monostori K.</i>	213
Gyümölcsészetünk <i>Putnoky D.</i>	214
Némely takarmányozás kritikája <i>Deme Gyula</i>	215
A trágya kezelése. <i>Merza Márton</i>	216
A tejgazdaság ügye Svéd-, Északnémetország és Dániában. <i>IX. Kerekes Lajos</i>	216
Kissebb szakközlemények:	
A staniól megerősítése. — A gyümölcsfák be-meszelése. — Praktikus sodronyfesztő — Czement bevonat — Fluorammonium — Fialat vörös borok... — A hasas tehének. — A hőmérsék befolyása a tojás kikelésére. — Tejezükrot... — Meg lehet-e különböz-tetni az 1 és 2 éves potykákat? — Az ammoniak-folyadék	217
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	217
Külföldi lapokból	219
Egyleti élet:	
Meghívó	220
Vegyes közlemények	
Közzéadás, üzlet, forgalom	220
Hirdetések.	

A tuberkulózis és gümőkór irtás kérdéséhez.

Mig-mi itt Európának közepén kisgye-rek módra az első lépéseket próbálgatjuk a tuberkulózissal szemben, addig Amerikában úgy látszik az utolsó lépéseket járják ebben. Nagyon súlyosak lehetnek a tanulságok ott a tuberkulin-oltások és marha irtások kö-rül, ha egyik legtekintélyesebb, legelsőbb rendű lapjuk a „The Breeders Gazette” 1898. évi 870-ik számában helyén valónak látja a követ-kezők világgá bocsátását:

„A tuberkulin-hóbot alábbhagyása. Benne vagyunk egy gyors átmeneti áramlatban, a tudományos tuberkulin-mánia periodusából a józan ész felülkerekedésének idejébe. Hihet-ten valóban, hogy minő esztelenségbe viheti az embereket egy-egy ilyen tudományos kedv-telés. Ezek az urak, míg egyfelől feltevéseikben egy mikroszkopikus csírára építenek, addig más-felől logikájukat kérielhetlenül a feje tetejére állítják. Feltalálták a tuberkulózis bacillusát; minthogy pedig (így argumentálnak), minden betegség, mely bacillusoknak okozója — raga-dós, a tuberkulózis is fertőző épűgy, mint a himlő, vagy difteria. Fogták hát magukat s beie kiabálták az egész világba, hogy a gümő-kóros állatok számára elkülönítő helyeket kell teremteni s az ezen betegségre gyanus állatokat ki kell a föld színéről pusztítani. E rémséges eszméhez a tuberkulin próba mintegy teremtve látszott lenni. Semmi se kellett egyéb, mint a tuberkulint az állatba befecskendezni s ha a hőmérséklet emelke-dett — agyontüni, már t. i. az állatot. Ennél egyszerűbb procedúra igazán nem lehet, csak az a sajnos, hogy a mily egyszerű, egyszer-smind ép oly vétkes volt ez eljárás.

De ime utat kezd törni egy egészsége-sebb nézet. Ez egyoldalú teoretikusok agyve-lejét kezdi felderengeni a gondolat, hogy a tuberkulózis nem fertőző betegség oly értele-mben, mint a himlő, difteria, vagy tifusz, hanem hogy a tuberkulózis bacillusait a lélegző utakba vagy emésztő-csatornába veszély nélkül be lehet juttatni az esetben, ha azok nyálka-hártyái különben károsan nincsenek megtámadva s így a bacillusok fejlődésére alkalmas talajt nem szolgáltatnak. Az egészséges nyálkahártyák által a bacillusok gyorsan elöketnek; e hárttyák erőtelen, beteges állapota előfeltétel arra, hogy a bacillusok befészkelődhessenek s tovább fejlődhessenek. Ha ez nem így volna, a tuberkulózis rég lesöpörte volna az emberi-séget a létezés szinpadjáról.

Erre nézve az „Állatorvosi belgyógyá-szat” című könyvben a következők foglal-tatnak:

„Tapasztalati tény, hogy a tüdők gümő-

kórja sokszor a légutak oly, inkább csak ki-sebb fokú bántalmi után fejlődik ki, melyek folytán a nyálkahártya hámrétege, mely ren-des körülmények közt a bacillusok behatását a nyálkahártya szövetébe nem engedi meg, folytonosságában megszakításokat szenved. A légutak hurutja következtében egyúttal több váladék készül, mely a finomabb hör-gökben és léghólyagokon pangva, a bejutott bakteriumok szaporodására alkalmas talajt képez.”

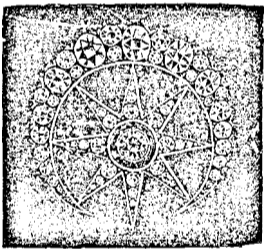
De visszatérve a szóban forgó amerikai közleményre, szól az a továbbiakban a követ-kezőképen:

„Úgy találták, ismételjük, hogy a tuber-kulin reakciót, vagyis hőemelkedést idéz fel a gümőkóros állatokban; halál hát mindazon állatokra, a melyek reagálnak, lett a jelszó. Nem ijesztette vissza e jelszó hangoztatásá-tól a tudákosokat az, hogy a reagált állatok hulláiban olykor csak mikroszkopikus vizsgá-lat volt képes kideríteni a betegség fenfor-gását, sem az, hogy oly állatok is reagáltak, a melyek egyéb betegségekből szenvedtek, vagy épen egészségesek voltak, avagy nem reagáltak, állatok, melyek bonczoláskor mégis tuberkulotikusoknak találtak; nem riasz-totta vissza őket, hogy a reagált állatok a legtöbb esetben olyanoknak találtak bon-czolásnál, hogy azokat okszerű elkülönítés és kezelés mellett éveken át tenyészállatokul még használni lehetett volna; nem használt a vészkiáltás ellen, hogy be nem volt bizo-nyítva s nem is lehet kézzel foghatóan bizi-onyítva, hogy a hús és tej a betegséget köz-vetítheti, ez utóbbi plane akkor is, ha a tögy nem gümőkóros. Ismételjük, mindez nem hasz-nált, a tudákosok kiabálták tovább, hogy halál a reagáló állatokra s az Egyesült államok né-melyike, sajnos, elég gyenge és balga volt e vészkiáltások meghallására és követésére.

De a fordulat bekövetkezett, a visszavo-nulás megkezdődött immár. Lapunk ismét-ten rámutatott a vétkes könnyelműsége, erre a vaktában elkövetett s csak a tuberkulin próbára alapított megsemmisítésére a nagy értékű tenyész-anyagnak; megelégedéssel vé-hettük annak idején tudomásul, hogy a föld-mívelésügyi kormány végre nagyon konzerva-tív álláspontra helyezkedett e dologgal szem-ben s határozatot hozott, mely szerint az ér-tékes állatok, melyek reagálnak, ne üttessenek agyon, hanem a tenyészállománytól elkülöni-tetten tovább életben hagyassanak.

Daczára ennek, az állat megsemmisítés munkája folyt tovább: a kiirtás napirenden volt különösen Massachusetts, Connecticut s egynémely más államban. A gyilkolási láz különös nagy mérveket Connecticutban ebben a régi kikötő városban ért el.

Sárga János Ékszerész és órász.
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart min-dennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból

Készít új ékszereket a legjobb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.
Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

SÁRGA GERGELY
fehénemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca
(Belhid-utca) 8. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dűsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. n. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérenemű, fehér és színes asztalnemű, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ágy- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zsefir, kreton és batiszt. Keztyűk, harisnyák, Nap- és esernyők.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam a legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Vagyok kiváló tisztelettel

(120. 3—26.)

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám.

Nincs többé **PERONOSPÓRA.**

(92. 7—12.)

Vitrolin.

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: ½ kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre ele-gendő) 4 frt 50 kr.

Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.

Kolozsvárt kapható **BÜRGER ERIGYÉS** gyógyárú kereskedésében.

Most végre New-Hampshire ellenkező hangnemből beszél s szava arra alkalmas, hogy a heveny tuberkulin hóbortot, mely némely bizottságok, állatorvosok és egészségügyi tisztviselők révén anynyira elharapódzott — mérsékelje.

New-Hampshireben ugyanis egy szakértő bizottság 10 állaton tüzetes próbát hajtván végre, oly feltűnő eredményekre jutott, amelyeket hasonló bizottság még nem nyilvánított.

A tehének tuberkulin próbának vettetésén alá, valamennyi reagált. Történt ez júniusban. Rá szeptemberben már csak 5 reagált közülük. Ezek közül egy kiirtatván, oly csekély fokát mutatta a betegségnek, hogy az állat kiirtását indokoltan nem lehetett tartani. Mindez világosan mutatta a tuberkulin-próbára egymá-gára alapított állatmegsemmisítéseknek balgaságát. További 2 hónap mulva, tehát decemberben már csak egy drb. reagált az életben hagyott 9 tehén közül s ez a tuberkulózisnak tüneteit külsőleg már különben is mutatta.

Hasonló eredmény mutatkozott másik 2 hónap mulva, t. i. februárban. Két tehén ugyanis reagált, anélkül, hogy külsőleg jeleit mutatta volna a betegségnek. Ezek levágatván, a bizottság kijelentése szerint „csekély jeleit mutatták a tuberkulózisnak s e jelek is arra a feltevésre jogosítottak, hogy a betegség nemcsak hogy megállapodásra jutott, hanem gyógyulásnak indult, sőt majdnem gyógyult. Meny nyiben tulajdonítható ez az önmagától való gyógyulásnak, vagy a tuberkulin gyógyító hatásának, a felett biztosan döntenem nem lehet. A tudomány nem haladt annyira előre a tuberkulózis természetének és jellegének ismeretében, hogy az ezen betegségben szenvedő állatok kiirtását követelhetné.”

Súlyos szavak ezek, érdemes utána nézni, hogy mit mond erre nézve az imént idézett magyar szakmunka.

„A tuberkulinnak rövid időközökben ismételt befecskendezésére a reakció többnyire mind kevésbé kifejezett, hosszabb időközök esetén azonban ily megszokás meg nem állapítható.”

Hát ime, az amerikai próbánál éppen az ellenkező bizonyult be.

Felhozható ez ellen persze, hogy rossz volt a tuberkulin, rossz volt az ojtás, rossz volt az észlelés, de ép oly joggal mondható ennek az ellenkezője is.

De folytatnom és befejezem az amerikai közleményt.

„Öt tehén, mely az első ojtáskor nemkülönben reagált, a kísérlet végén mint egészséges bocsátatott ki a veszteglőből.”

E bizottság értelmes tagjai, kik az igazságot keresték s nem adatokat hajhásztak, melyekkel szövevényes theoriát támogatni lehet, súlyos csapást mértek azokra, akik a kiirtásban lelték kedvüket. Az eljárás, amit mi ajánltunk s amelytől el nem tértünk, ezzel a kísérlettel megerősítést nyert; az az eljárás mindenütt állt, ahol az agyonütés élte divatját, ime elfogadtatik. Massachusetts-ben, ahol több mint 750.000 dollárt dobtak ki 4 év alatt, ahol minden állatot, mely reagált, leütöttek, a hatóságok ma már tényleg majdnem úgy járnak el a tuberkulózissal szemben, mint New-Hampshire-ban; nevezetesen csak azon állatok irtatnak ki, amelyek gondos vizsgálatra egyéb jelekből s nem a tuberkulin-próbából, gümőkórosoknak ítéltetnek s emellett egészség-

ügyi intézkedések tételnek a betegség továbbterjedésének megakadályozására.

A tuberkulint — folytatja tovább a „The Breeders Gazette” — egy diagnosztikai szernek tartjuk mi is és elismerjük, hogy egyes esetekben annak igénybe vételére rá lehet az ember utalva; de mi nem látunk benne oly szert, amely biztos ujjmutatást szolgáltatna s feljogosítana arra, hogy a reá reagáló állatokat minden további gondolkodás nélkül kiirtassuk.

Tényleg észszerűbb nézetek törtek út maguknak s elkövetkezik mihamar az az idő, amikor az állatorvos a maga fecskendőjével és egyéb tuberkulin ojtási felszerelésével nem fog keresztül-kasul száguldani az értékes tenyészállat-állományokban, a sok évi végtelen munka és fáradság ez eredményein. Minden oly állat, mely nyilvánosan beteg, ki fog irtatni, de egy hőemelkedés, mely tuberkulinbefecskendezésre beáll, nem fogja többé az állat halálos ítéletére a pecsétet ráütni, azon állatokéra, amelyek másként, mint a tenyésztők évekre terjedő, fáradságos, becsületes, észszerű és céltudatos munkája által nem pótolhatók.”

Felfogásom az, hogy nemcsak súlyos, hanem aranyiszavak ezek, amelyek tüzetes megfontolást érdemelnek. S csak ez és semmi egyéb célom se volt az itt foglaltak közlésével.

Monostori K.

Gyümölcsészetünk.

A földművelésügyi miniszter ez évben is engedélyezett gyümölcsészeti tanfolyamot Kolozsmonostoron. Valóban szükségét, hézagot pótló tanfolyam ez s főleg itt, az erdélyi részekre kihatólag, hol a fekvés és klíma folytán, az eredményes termelés mintegy kinálkozik.

Az erdélyi fajalma zamata és tartóssága páratlan, melyhez hasonlót keveset találhatni Európában, különbet pedig — nem. S ennek dacára Erdélyből számottevő gyümölcskivitel nincsen. Usupán egyesek csekélyebb produktuma érkezik el a pesti piaczig, de hogy községek foglalkoznának vele s magoknak belőle rendszeres jövedelmet biztosítanának, részéről egyet sem tudok.

Legfőbb okát látom abban, hogy voltaképpen nem is tudunk ezzel foglalkozni, mert nem értünk hozzá és soha sem is vettünk magunknak alkalmat megtanulni.

Nálunk az általános felületesség csinálja, hogy ki valamiben nagyképszerűdik, fontoskodik, már szakember számba menyen. Sőt, utóbb mintegy vindikálja magának, preceptor lesz, holott nagyon fogyatékos ismeretei vannak. A gyümölcsészettel főleg így van. Kinek 15—20 gyümölcsfája van s 4—5 almafajnak tudja nevét, az már híres pomologus. Volt alkalmam pár ilyen alapos pomologus által nevelt és kezelt fákat láthatni, melyek mint az erdei vadfák vannak felnöve s az elvadult, összekuszált ágak között fejletlen, a fajjellegnek meg nem felelő gyümölcsöt termettek. S a fenti bajok folytán részben terméketlenek is maradtak. A milyen káros ez, épen olyan rossz eredményü lehet, helyes ismeret nélkül, ollót és kést használni a gyümölcsösben s esetleg örökre nyomorékká metszeni, a természetnek különben pompásan irányítható alkotását.

Gyümölcsösben az olló és késnek folyton van dolga, de sok dolga csak az első

5—6 évben van; míg a fa vezérhajtása s a körülötte csoportosuló, koronát képező oldalágak szabályozva lesznek. Ez által formája örökre megállapítódik s meg lesz óva, a termésre is oly káros hatással levő *villásodástól*. Mert hát a fák nevelése tulajdonképp ebből áll s ki ezt nem tudja, szinte semmit sem tud.

Óriási különbség van egy elhanyagolt, vagy egy jól kezelt fa gyümölcse között. A gyümölcs nagyobb, nő, jellege jobban kitűnik, tetszetősebb, zamata nemesebb, izlettebb lesz.

Igazán, nem ajánlom senkinek, hogy nagyobb, vagy csak közepes kiterjedésű gyümölcsös beállításába is kezdjen, míg nem tanulta meg, hova, hogyan és mit kell kezdeni. Csak később bánna meg, midőn már egyáltalában nem, vagy csak sok kárral és idővesztéssel segíthet rajta.

Piaczképes almát kell termelni, akkor bizonyosan vevő is akad mindig. Főképp nem szükséges százfélét és fajtát termelni. A pomologia sem abból áll, hogy mindenféle legyen össze-vissza, hanem céltudatosan jót és értékest tudjunk produkálni.

Itt a szükségesek között eligazodni csak tudással lehet és pedig csakis gyakorlati ismerettel, mert mind olvashatunk akár mennyit, okszerűen realizálni az elméletet nem leszünk képesek, míg a természetben gyakorlatilag bemutatva nem láttuk.

Most évente megvan reá az alkalom, melyet nem tudok elég melegen ajánlani gazdátársaim figyelmébe. S ámbár a kolozsmonostori tanfolyam tanítók részére lett felállítva, folyamodásra felvesz a miniszter birtokosokat is. Így jutottam be magam is tavaly s mondhatom, hogy hasznomra. Rég foglalkozom a gyümölcsészettel, de most egy, eddig ismeretlen világrész nyílt meg előttem, az ő szépségeivel és nagy értékével. Pedig én is már-már preceptor hangokat kezdtem volt használni, egy-egy szerencsétlen tudnivágyóval szemben, s most, a mióta valóban tanulok, hála Ritter tanár alapos kiábrándításának, — leszállottam szerény kezdőnek.

Erdélyi birtokos társaim még abban a szerencsés helyzetben is vannak, hogy Ritter Gusztávtól, ettől a valóban jeles speciálistától hallgathatják a tanfolyamot, ki oly alapos elméleti és gyakorlati tudással, a fanevelés és gyümölcsstermelésnél előforduló természeti jelenségeknek, olyan érdekes és részletes magyarázatával adja elő tárgyát, hogy az ő előadása, egy felsőbb kathétra színvonalával bír.

A tanfolyam tartama tíz napra van szabva, ez nem elég, mert igen gyorsan foly le az oltás, ültetés, nevelés, metszés, termővé tétel, gyümölcsisme s még értékesítés is. Aztán egy napon a szőlő fásoltásának neveit mutatják be, mely oly nélkülözhetetlen a modern szőlőültetésnél. Egy napot a vizsga veszen igénybe. Ilyen terjedelmes tárgynak olyan gyors tempóban való előadásánál tanár és hallgató kimerül. De ha szorgalmasan látogatunk, mégis elegendő; egy olyan általános tájékozottságot szerezhetünk, mely aztán olvasás és privát gyakorlat által, teljesen kiegészíthető.

Jelenleg csak 5—6 birtokost vesznek fel, de meg vagyok győződve, hogy a gazdasági egyesület vagy más illetékes kezdeményezésre a miniszter tágabb tért is nyitna a birtokososztály részvevőjének.

Putnoky D.

Arankamentes, államilag ólomzárólt lóheremag

55 frt tól kezdve **HALDEK** magnagykereskedésében,

József főherceg Ó. cs. és kir. fensége udvari szállítójánál

Budapest, Károly-körút 9.

(126. 4-X.)

Némely takarmányozás kritikája.

Irta: Deme Gyula.

Helyezzük az állat nélküli gazdálkodást a kivételek közé s alkalmazzuk e tételt tisztán hazai mezőgazdasági viszonyainkra s akkor bizvást kimondhatjuk, hogy ma a jövődelmező mezőgazdálkodásnak a helyes alapokra fektetett állattartás és illetőleg állattenyésztés a leginkább megbízható támasza. A magát előtölő kérdés tehát az, mikor van az állattartás helyes alapokra fektetve?

Ha az állattartás jövedelme magasabb a feletett takarmány értékénél (persze hozzá véve a mellékkiadásokat is), vagy mondjuk, ha az akár gazdaságilag termelt, akár vétel útján szerzett takarmány magas áron értékesített s ha ezen üzletre a szakszerű vezetés a fejlődés s állandóság bélyegét reányomta, az helyes alapokra fektetettnek mondható. A mi viszonyaink között, a hol az állati táplálékul szolgáló növények termelése még meglehetősen kevésbe kerül, még ennek hegyébe megkivánjuk, hogy egy nagy tömeg trágyát is nyerjünk ingyen. A németek állattartásának főczélja a trágyaprodukálás s ők megelégszenek, ha az állattartás haszna annyi, hogy *olcsón* marad a trágya, innen magyarázható ama mindinkább tértfoglaló tenedenczia, mely nálunk az állattartás lehető megszorításában, sőt kiküszöbölésében csucosodik ki. Nálunk egyrészt ritkább a népesség, kisebb intelligenciájánál fogva igénytelenebb, a létének fenntartására szükséges táplálékot olcsóbban tudja beszerezni, nem feszül még meg az emberi cselekvőképesség sokat kibíró hurja, ugy mint ott, a hol a kultura szilárdan megvetette lábát. A szegényebb néposztály létért való küzdelme, daczára, hogy inkább mondhatók a természet gyermekeinek, mégsem oly visszataszító, mint ama műveltebb, nagyobb igényű városi munkás-elemé; nem is látunk oly nagy erőmegfeszítést a mindennapi szükséglet megszerzésére irányuló küzdelemben itt künn, mint ott a füstös, lázasan kalapáló gyárakkal szegélyezett nagyvárosban.

Ne is rójjuk bűnül magunknak, hogy nem legelő haladunk a küzdők élén, mert hisz látjuk, hogy a mostoha viszonyok azok, melyek az emberi elmét a haladás eszközeinek kieszelésében élesítik. A mi szerencsénk, hogy nem kényszerítenek bennünket ily viszonyok. De ha készen fekszenek előttünk ezen a létért való küzdelem kovácsmühelyéből kikerült haladást jelentő eszközök, ám döreség volna nem élnünk azokkal.

Először egy ily régi dalról — „a mely azonban mindig új marad” — akarnék gyakorlati executiv pályám szemüvegén vizsgálva a dolgot, egyet-mást elmondani s ez a tápanyagelmélet.

A szénaelmélet kimulásával egyidejű a tápanyagelmélet születése. A gyakorlati megfigyelés ásta meg amannak sírját, emezt a tudomány szövéténeke mellett ringatták s maga a gyakorlat fejlesztette életerős megállapodott tekintélylyé.

Nem czélja e közleménynek a tápanyag elmélettel, mint teoriával foglalkozni, hisz unos-untig van az már a mi irodalmunkban is pertraktálva, annyira, hogy a nem értő méltán elfogultsággal lát neki ezen „nagy” tudomány tanulmányozásának, pedig csak le kell álcázni a hegyet s előttünk áll a ridiculus mus.

E leplet lerántani s a takarmányozásoknál előforduló hibákra rámutatni, az ezen közlemény jóhiszemű szándéka.

Fehérje, zsir és szénhidrát az állati tápanyag három fővegyülete. És ez az egész mesterség: e három alkotórészt a vegy-életteni kísérleti állomások által meghatározott arányban a kívánt munka vagy termelés és testsúly szerint összekötve nyújtani állatainknak. Nincs ennél egyszerűbb, mint a rendelkezésre álló analízis szerint ezt összeállítani. S mégis sok gazdatársunk nem ösmeri, másik része pedig egyszerűen fumigálja ezen eljárást. De

mintha mégis e téren is némi örvendetes haladást látnék, nekem legalább úgy tetszik, hogy szaklapjainkban az etetési receptek kérése mintha gyérülne.

A fővelvet kell itt szám előtt tartanunk s ez az, hogy a fehérje és a zsir a nyújtott takarmányban a kívánt mennyiségben jelen legyen. A szénhidrátok oly tulnyomó részben képezik a takarmányok alkotórészt, hogy ezt bátran tekinteten kívül hagyhatjuk. Az esetek kilenczvenkilencz század részében az összeállított takarmány kevés fehérjével bír. És ez vezet bennünket ama titok birtokához, hogy hogyan hozzuk jó conditióba állatainkat. A kivételektől eltekintve sikert érünk, ha arra igyekszünk, hogy a takarmányban az előirt fehérje meglegyen. Mindnyájan tudjuk, hogy mihelyt zöld luczernát kezdünk etetni, állataink jól fejlődnek, a növendékek nőnek, a tehenek jobban tejelnek, jármás ökreink a munka daczára javulnak, lovaink szőre simább és fényesebb lesz s ezt csakis az elegendő mennyiségben nyújtott fehérje okozza.

Egy öreg uradalmi tisztársam nagyon panaszkodott az előttünk eldefilrozó jármás ökrei láttára, hogy hát mily rosssszak, pedig ad libitum kapnak csalamádét. Én azt a tanácsot adtam az öreg úrnak, hogy naponként legalább egyszer, például estére zöld luczernát adjon csalamádé helyett állatainak, hogy a csalamádéből hiányzó fehérje pótolva legyen. Ő megfogadta tanácsomat s ökrei pompásan megerősödtek.

Csunyább példáját a takarmányozásban való tájékozatlanságnak azonban nem láttam, mint egy dunántuli grófi uradalom egy göboly istállójában, a hol sáros szénát etettek tengeri darával az I. időszakban álló hizó ökrökkel. Hogy ily helyen 14 dekagramm darabonkénti napi javulást láttunk, bizony azon nincs mit csodálkoznunk. Ha a takarmány itt pl. korpá segítségével helyesen lett volna összeállítva, bizonyára sokkal kedvezőbb eredményt értek volna el. Álljunk meg e tételnél s tegyünk egy kis számítást. Az összeállítást helyesen ugyanazon költséggel megtéve, keveset mondva 70 dekagr. gyarapodás származott volna, ezt 40 krral számítva, darabonként s naponként 22 kr veszteséget jelent. Csak 150 napi hizlaltat véve fel, egy darabnál 33 forintot vesztenénk. Hány gazdaság van, a hol mondjuk például csak 100 drb a rendes göboly állomány, itt tehát ilyen helytelen etetéssel 3300 frtot dobnánk a tengerbe. S annál súlyosabb elbirálás alá esik ezen az emberi elmének csakis extensív kihasználásában gyökerező hiba, mert azzal nem pusztán a vétkező, hanem a nemzet egész gazdasági budgetje van sújtva.

A ritkább esetek közé kell számítanunk a midőn a fehérje pazarlásával találkozunk. Láttam pl. a midőn egy tehenészetben a csalamádészeckát korpával etették. Ez helyes. De pazarlás volt a korpát adni akkor is, a mikor a csalamádét elvonták s zöld luczerna szeckát adtak a teheneknek. Lehet, hogy a tej minőségét javították ezzel, bár határozottan állítani ezt sem merném. De ha javították is, ez czéltalan volt, mert a tejet egy tejszarnoknak csakis mennyiség szerint adták el, tekintet nélkül annak zsirtartalmára.

A legtermészetesebb, leggazdagabb fehérje tartalmu növényünk a luczerna. Már a lóher utána áll. Teheneknél például tapasztaltam, eltekintve, hogy ezt nem is fogyasztják oly szívesen, mint a luczernát, hogy a mikor zöld luczerna etetésről zöld lóher etetésre mentem át, a tejhozam darabonként 0.5—0.75 liter apadást mutatott. Ez ujmutatás arra, hogy luczernát termelni — minden áron, minden akadály ellen való legnehézebb küzdelemtől sem riadva vissza — igyekezzünk. Oly fontos körülmény ez, hogy tiszta lelkiismerettel állíthatjuk hogy a luczerna a mezőgazdaságban a legfontosabb, leghálásabb s a boldogulás alapját képező elsőrendű növény. Nem akarom itt a luczerna apothecosisét megírni, de e növény

kiterjedt termelésére nem tudok elég buzditólag serkenteni.

Helyén való lesz megemlíteni, hogy minden takarmánynövényt jobb a virágzás első harmadában kaszálni, mert az így készült széna nemcsak hogy nagyobb százalékban emészthető, de legnagyobb fehérje tartalom is bír. A virágzás első harmadáig növekszik, attól kezdve fogy a fehérje tartalom, tehát a tápérték. Későbbre hagyva a kaszálást tömegben ugyan nyerünk valamelyest, de sokat veszünk minőségben.

Már például sertéseknél nehezebb a takarmányt elegendő fehérjével ellátni. Kicsinyben jó sikerrel hizlaltam zöld luczerna (virágzás előtt, hogy könnyen legyen emészthető) és tengeridarán sertéseket, persze nagyban ez nehezebben vihető ki, ha csak úgy nem, ha luczernásunkat részekre felosztva legeltetjük. Az ugynevezett kijáró (nem hizó) sertések nyáron fehérjében rendszerint nem szenvednek hiányt, mert a zsenge legelő fehérje tartalomra vetekedik a luczernával. De a téli tartásnál bizony nem elegendő a szokásos tengerin való tartás, mert nem nyújtjuk ezzel az állatok szervezete által megkívánt fehérje mennyiséget. Igaz, hogy tengerin a legtermészetesebb tartani a sertések, de iparkodunk kell korpa, olajpogácsa vagy egyéb fehérjékben gazdag póttakarmányokkal a helyes arányt helyreállítani, mert ez esetben olcsóbban hizlalunk vagy tartunk sertéseket.

Zsir jelenlétére hizóba fogott s a hizlásban már előbbre haladott állatoknak adott takarmányánál kell főleg figyelemmel lennünk. Innen van a szabály, hogy sovány ökrök beállításánál több fehérjét, kevesebb zsirt adunk, később, ha már jó húsban van az állat, a fehérje tartalom rovására több zsirt adunk a nyújtott takarmánnyal. Pedig hány gazda állítja be mustraökrét s elejétől tengeridarán tartja göbolyeit. Hisz ez ellen se volna kifogásunk, ha a takarmányrépa répaszelet és polyva helyett jó búkköny, luczerna vagy lóher adna a söréknek. Később ha a fehérje megtette hatását s az állat meg van hússal rakodva, a tengeridara zsirtartalma csakugyan igen előnyösen fog hatni, de eleinte csak a nagy fehérjetartalomhoz ragaszkodjunk, mert meghizik az előbb említett módon is az ökrök, de hibásan, mert faggyuja lesz sok s husa kevés. A kereskedő az első tapintásra reámutat e hibás hizlaltásra s persze nincs módjában az ily hizlalt állatot jó áron megvenni.

A takarmányok harmadik főalkotórésze: szénhidrátok oly olcsó s általános tápanyagok, hogy azokkal e helyen bővebben foglalkozni feleslegesnek tartjuk.

Két év óta ismét türehető gabonaáraink vannak és jóleső nyugodtság honol mi rajtunk gazdák táborán. Meddig fog ez tartani, ki tudja? Rossz gazda az, a ki csak a zápor hullásakor gondol a csapadék elvezetésére, bizony jó lesz nekünk is már a szellő lengezésénél lobogtatnunk az a zászlót, melyre a válság szülte jelszavak vannak írva, mert félok, hogy a vihar zugása megfoszt higgadt-ságunktól s nem lesz meg az ily jelszavak megfontolásához szükséges nyugodtságunk.

Annak idején a belterjesség volt egy ilyen malasztot ígérő, szárnyra kapott jelszó. Volt is némi foganatja, de soknak kerülté el a figyelmét azon ismert dolog, hogy a belterjesebbé váláshoz nem okvetlenül szükséges a tőke szaporítása, mert közeledünk ahhoz úgy is, ha a meglevő tőkét jobban kihasználjuk. Egy ily tőke az ember, mint az erő, mint a munka forrása, legyen az a munka akár fizikai, akár szellemi.

Bár tehetném, számokban fejezném ki azt az óriási kárt, a mit még ma is sok-sok gazda okoz negative magának s az országnak hibásan feletett s ki nem használt takarmánya nyomán.

azonban nem az *okozatot*, hanem az *okot* igyekeznek elhárítani mindenütt, a hol helyesebb, szabadelvűbb nézetek jutottak érvényre. Ez irányban alkotott törvényeket a Németbirodalom s ez irányban kell, hogy mi is működünk — ha a hazánkban mutatkozó tömeges kivándorlást akarjuk megakadályozni, mely végeredményben a kivándorlók kizsákmányolását, erkölcsi és anyagi elzüllesztését vonja maga után.

A kivándorlástól nincs megkímélve egyetlen állam sem, modern államban a kivándorlás ténye állandó. Mivel pedig a létküzdelem leghamarabb adja az ember kezébe a vándorbotot, a *kereseti viszonyok* hatása a kivándorlás kérdésében leginkább nyilvánul. Az a kivándorlás, mely — mint legtöbbször — a gyors vagyonszerzés csábító hatása alatt történik, nem végleges veszteség az államra, sőt miként a felvidéki és székelykivándorlás mutatja, a kivándorlók keresményük tetemes részét menesztik haza és idő múltán maguk is visszatérnek.

A kivándorlás nem csak az államok, hanem vidékek szerint is más természetű s így az intézkedésekben sem lehet elméleti irányt szabni, miért is szorosan ragaszkodni kell a jelentkező sajátos viszonyokhoz.

A mi országunk kivándorlásától nagyban különbözik amaz államok népfőlöslégének kirajzása, melyeknek *gyarmata* van s ujabban különösen kidomborodik az is, mily szerepe van az egyes államoknak a *nemzetközi* forgalomban.

Természetesen a magyar kivándorlás elbirálásánál mind e szempontok nem jönnek figyelembe s azt mondhatjuk, hogy nálunk a kivándorlásnak legegyszerűbb, legősibb faja van meg, a melynek célja tisztán a kereset és gazdagodás után való törekvés. Épen ezért talán egy államban sincs e kérdés oly szoros összefüggésben a *belpolitikával*, mint nálunk. Sem népfőlöslég nincs nálunk, sem pedig oly nagyfokú létküzdelem, hogy az egyes kereseti források telítve volnának s épen ezért nálunk kiválólag az okok elhárítására kell fektetni a főszűlyt.

A kivándorlásra nem csak az érdekelt állam társadalom gazdasági viszonyai hatnak, hanem amaz államéi is, melyekbe a vándorlás történik. A jobb, kedvezőbb megélhetési inger hat még akkor is, mikor a hazai viszonyok nem épen kedvezőtlenek.

Az újabb, szabadelvűbb nézetek számos tarthatatlan és téves nézetnek vetettek véget; különösen annak, hogy a kivándorlás *meggátolása* nemzeti érdek. Eltekintve attól, hogy ez az embernek veleszületett jogaival áll össze — utközésben, még azt a nem kicsinylendő bajt is előidézi, hogy a kivándorlásra hajlandó polgárok, veszedelmes ügynökök kezeibe kerülnek s kerülő utakon jutnak céljaik felé, a mint erről tapasztalatból is meggyőződhetünk.

Igen szükséges volna e kérdés végleges eldöntése és tisztázása szempontjából — írja az érdekes közlemény — a kivándorlás statisztikájának ismerete. Hivatalos kimutatásaink csak az Egyesült-Államokba történt kivándorlásokról vannak, de nincsenek adataink a *székelység* kivándorlásáról. A statisztikai adatok összegyűjtése, valamint e kérdésnek szabadelvű, beható tanulmányozása eléggé fontos ügy arra, hogy az illetékes körök vele minél gyakrabban foglalkozzanak.

T. M.

Külföldi lapokból.

Az alsó-ausztriai országos tehenészet Bécsben. Ezen szövetkezet célja a kisgazdákon segíteni első sorban, a jó tejnek biztos állandó piacz teremtésével s a jó tej forgalomba hozásával olyan nagy városban, amilyen pl. Bécs. A nagy gazdák sincsenek kizárva, de a szövetkezet tőlök csak akkor fog venni, ha oda fejlődött, mikor a fokozottabb kereslet alapján nagy mennyiségekben adhatja el a tejet. Az eladásra kerülő tejet pasztörizálják s a Gärtner eljárása szerint kezelik, tehát közegészségügyi szempontból teljesen kifogástalan. Az egyesület saját tejes kocsijaival szállítja szét a városban a tejet. A Cassé-féle módszerrel elejét veszik a tejeladásban a szabálytalanságoknak, s ha marad tej, vaját csinálhatnak belőle. A szövetség tagjai a tehenészetben részletes utasításokat, oktatást nyernek, hogy elsőrendű tejet produkálhassanak.

Minden manipulatio alapja a legnagyobb foku tisztaság. A tej értéke zsirtartalom szerint határozottatik meg s a 2·8-nél kevesebb zsirtartalmu tejet visszautasítják, épugy a savanyu tejet. Hamisítást 100 frtig terjedő bírsággal sújtanak. A vidéki gazdák a gyűjtő helyeken adják be tejuket, a hol megvizsgálják s csak aztán veszik át. Ha 8—10 község 8 ezer liter tejet tud összehozni, kerületi tehenészetet alakítanak, melyek feladata ugy szabályozni a tejküldést, hogy Bécsben a központnak ne legyen fölösleges teje, mert a sajtkezés itt drágább.

Ennek megfelelően a kerületi tehenészetek el vannak látva alfaszeparátorral, pasztörizáló készülékkel, alfavajtartókkal. Egyik legfontosabb tényező működésükben a tej megfagyasztása a Cassé-Helm-féle eljárással (jeges tej készítése). Ennek az eljárásnak rendkívüli előnye, hogy az így kezelt tej sokáig eláll s felolvasztva sajtot, vajat lehet belőle készíteni vagy ételnek közvetlenül felhasználni. (Der deutsche Landwirth.)

A rétek és lóherések trágyázásáról. Lóherésekre a legjobb trágya a gipsz. A gipsz mészsav és kénsav vegyülete (ezért nevezik kénsavas méshoz is). A talaj ásványi alkotó részeire, főleg pedig a kötött káliegyületekre van bontó hatással s ily módon ezeket a növények gyökereire felszívhatóká teszi. Gyarapítja a termő réteg nitrogéntartalmát, azáltal, hogy a vízből s a levegőből a szénsavas ammoniákat felveszi s vegyi úton átalakítja kénsavas ammoniákká (nem illó vegyület), mely a növényeknek közvetlen (nitrogén tartalma) táplálékul szolgál. Ezért a gipsz főleg superphosphatgipsz alakban igen jó trágyakonzerváló szer. Hatása fokozottabb, ha a porrátört égetett gipszet hintjük a lóherésre ki. Nedves téreken s nehézséves talajon csak másodrendű jelentősége van, míg humuszos, mély altalaju helyeken a fő-fő trágyaszer. Ajánlatos a gipszszel egyszerre Thomas-salakot is használni és pedig nedves meleg napokon, csendes időben szórni a lóherésre s gyöngén beboronálni. A megejtett kísérletekből kitűnt, hogy a márcziusban gipszszett lóherések kétszerre annyianál is több takarmányt adtak, mint a nem gipszszettek. A Thomas-salak a gipszszel együtt még jobban növeli a föld termőerejét. A réteket, kaszálókat ellenben csak Thomas-salakkal, vagy e mellett Kainittal kell trágyázni. A beboronálás itt is ép ugy szükséges. (Der deutsche Landwirth.)

Az 1896-ban végzett csontlisztrágyázások eredménye. A több, részletes táblázattal illusztrált leírás oda konkludál, hogy a csontlisz-phosphorsavnak igen is van jó trágyázási hatása, de csak a talaj minőségének teljes ismerete alapján lehet eredménnyel alkalmazni. Mert, ha, mint a kísérletező tette, olyan talajt trágyázott vele, melyben már is elég phosphorsav volt, az eredmény nem lett jobb sem a burgonyánál, sem a zabnál, melyekkel kísérletezett. (Lemmermann: Biedermann's Centralblatt.)

Kainit trágyázási próbák burgonya alá. A német országos gazdasági egyesület kezdeményezésére 1894-ben Németországban sok kísérletet végeztek annak megtudására, hogy az előző vetés alá adott káitrágyázás milyen hatással van a burgonya (mint következő vetés) keményítő-tartalmára. 1894-ben égetett mésszel és Kainittal (táblázatokban részletesen ismertetett mennyiségben) trágyáztak. — 1895-ben tetszés szerinti lehetett a vetőmag. 1896-ban vetettek burgonyát. A kísérletek — ugy az egyeseknek, mint az összesnek — eredménye, hogy az erős Kainit trágyázás (20 dupla métermázsa pro hektár) a burgonyagumók keményítőtartalmát apasztotta. Sőt a legtöbb esetben a gyöngye Kainit-trágyázás (10 dupla métermázsa pro hektár) is hasonlólag leszállította a gumók keményítő-tartalmát. — Gumó sem termett több, mint különben. Épugy a különböző parcellákban nem volt észre vehető különbség a burgonya érése és fejlődésében sem. A kísérletnél a következő föld-nemekbe trágyáztak Kainittal: humozus homok; humusban gazdag moor-föld; homoktalaj; humusban szegény homoktalaj; humusban dús agyagos homoktalaj; humusban gazdag homokos agyag; agyagos homok. Az előző vetésre különböző növényeket használtak: zab lupinussal; zab tisztán; tavaszi rozs; árpa. (Lemmermann a Biedermann's Centralblatt-ban.)

Nagyon korai burgonya termesztése. Az amerikai Kansas-állam kísérleti állomásán a következő eredményre jutottak: 1897. febr. 23-án sekély ládikákba homokba tettek több fajta burgonyát a rügyeivel felfelé, napnak fekvő szobában 50—60° F. (= 8—12° C.) hőmérsékelnél. Márczius 22-én sorokba kiültették. Ugyanakkor ültettek ki a raktárból vett s nem hajtattott burgonyákat. Junius elsőjén a hajtattott alatt már *asztalképes* kis burgonyák voltak, míg a nem hajtattott alatt egy használható sem volt. Egy hét különbség volt a kétféle burgonya fejlődésében. Jun. 16-án a hajtattott még mindig jobban fejlődött, bár a különbség apad. Junius 24-én a hajtattott alatt nagyobb gumók vannak s 10%-al jobb termést adott, mint a nem hajtattott. 1898-ban más burgonya-fajokkal, de hasonló eredményel történtek a kísérletek. Konyhakertészeknél egy heti időnyereség pedig — főleg nagy városokban — nagy előny. (Gleanings 1899.)

A tojason ülő tyúkokat legegyszerűbben ugy lehet megvédeni a tetvek s más külső élődiék ellen, ha a fészket a hagyma külső száraz héjával béleljük s czélszerű még egy darab hagymát is tenni a fészekbe. Ha e mellett gondoskodva van, hogy fedett helyen a porban fürödhessenek, bizonyosan nem tetvesednek meg a tyúkok. (American Cultivatorból a Gleanings ut.)

Németország a mezőgazdák (agrariusok) érdekében. Azon fáradságnak most a birodalmi gyűléseken, hogy a katonák mezőgazdasági

Bányai Sámuel és Fia Erdély legnagyobb női felöltők és szücs-árúk raktára. Kolozsvár, Főter.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy a tavaszi idény újdonságai női felöltőkben megérkeztek. Raktárunkat a leghirnevesebb gyárosoktól a legnagyobb gondnal és figyelemmel válogattuk össze, mely újdonságok megtekintésére a t. vevő közönséget tisztelettel meghívjuk. Moly ellen megvédeni elfogadunk minden néven nevezendő szőrmeárut, bundákat, férfi és női téli kabátokat mérsékelt díjszabás mellett és azok teljes értékéért szavatolunk.

Kolozsvári piac

április 12.

Fölhozatal csekély volt, az árak lanyha irányzat mellett változást nem szenvedtek.

A csütörtöki (ápril 13-iki) **hotlvásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza (piaczi)	frt 8.10-8.30
Árpa	frt 6.00-6.20
Zab	frt 4.50-4.60
Tengeri	frt 4.10-4.20
Bab fehér	frt 5.80-6.00
Lóheremag arankamentes	frt 58-60
Luczerna magyar	" 70-75
" franczia	" 80-85
Marhahus I. oszt. 1 kiló	52 kr.
" II. " 1 "	48 kr.
1 pár csirke kisebb	50-60 kr.
1 " " nagyobb	frt 1.10-1.20
6 drb tojás (kisebb)	10 kr.
11 " " (nagyobb)	20 kr.

Elsőrangú házi gyártmány.

GÖZCSÉPLŐK

Pontos cím:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (33 II. 12 26.)

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavatók Morzsolók

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.

HIRDETÉSEK.

Legnagyobb nyeresemény
legszerencsésebb esetben

(151. 2-6.)

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	1 jutalom	600000
	1 nyer. á	400000
	1 " "	200000
	2 " "	100000
	1 " "	90000
	1 " "	80000
	1 " "	70000
	2 " "	60000
	1 " "	40000
	5 " "	30000
	1 " "	25000
	2 " "	20000
	3 " "	15000
	31 " "	10000
	67 " "	5000
	3 " "	3000
	432 " "	2000
	763 " "	1000
	1238 " "	500
	90 " "	300
31700 " "	200	
3900 " "	170	
4900 " "	130	
50 " "	100	
3900 " "	80	
2900 " "	40	

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

A negyedik nagy m. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyeresési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerű **eredeti** árban és pedig:

egy egész	I. o. eredeti sorsjegyet	6.—
" fél	" " " "	3.—
" negyed	" " " "	1.50
" nyolczad	" " " "	—0.75

küldünk szét **utánvétellel**, vagy a **pénz előleges beküldése ellenében.**

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzékét, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket mielőbb**, legkésőbb azonban

f. é. április hó 24-ig hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítól

BUDAPEST, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereseményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget frt { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

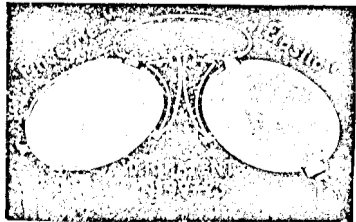
Pontos cím.

FIGYELMEZTETÉS.

Üzletem most csakis VII. Erzsébet-körút 5. szám alatt, a New-York palota és Kerepesi-út között létezik. Amateur fényképészeti cikkekben folyton új dolgok kaphatók. Fényképészeti gépek 6 frttől feljebb. Szemüvegek 1 frttől. Legújabb szabadalmazott **PATENT KNEIFER** orrszorító, mely minden orron könnyen ül és a mellett mégis erősen tart. Légsúlymérő, Lázmérő és Hőmérő 50 krtól feljebb.

Emberi műszemek minden színben; ugyisint állati szemek is.

Árjegyzék magyar utasítással ingyen és bérmentve. **Hatschek Béla** látszerész és műszerész a „Műszemhez.”

(140. 2-10.)

Tenyészállat-árverés.

A kolozsi m. kir. állami gulyatelep tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyészetéből származó számfelüti, illetve kisorolt 12 drb 2 $\frac{1}{2}$ éves tenyészbika, 12 drb különböző korú tehén és 12 drb 2 éves üsző **Tordán, a volt bikanevelő-telepen folyó évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik.**

Ezen árverésre az érdeklődők Kolozsvár felől a reggel 6 óra 11 p. induló 502. számú gyorsvonattal; Tövis—Kocsárd felől az 505. számú személyvonattal, Gyéresen át, reggel 7 óra 55 perczkor érkezhetnek Tordára.

Az állatok pontos leírása a Kolozsi gulyatelep intézősége által (Kolozsvármegye, posta, Kolozs, távirda-állomás: Kolozs-Kara) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1899. márczius hó.

(141. 3—3.)

Földmivvelésügyi m. kir. minister.

Ajánlati versenytárgyalási hirdetés.

A kolozsi m. kir. állami gulyatelepen átalakítandó istállókhöz szükséges alább felsorolt anyagok szállítása iránt, **folyó évi április hó 17-én, zárt írásheli ajánlatok útján, nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.**

A szállítandó anyagok következők:

8800 drb. égetett fali téglá.

50 mm. mész (a helyszínén itt oltandó be.)

900 klgamm román cement

600 „ portland „

26 köbméter agyagmentes éles homok.

1 waggon 25 milim. vastag, 4 m. hosszú, 22—32 cmt. széles fenyő deszka.

(141. II. 2—2.)

Az 50 kros bélyeggel ellátandó ajánlatok, a szállítandó anyagok értékének 10%-át kitevő bánatpénzzel együtt folyó évi április hó 17-én déli 12 óráig alólírott intézőséghez benyújtandók.

Ajánlatok — az összes szállítandó anyagokra — az egység árak részletezése mellett együttesen, avagy külön-külön is tehetők, az egység árak a helyszínére szállítva értendők. Az anyagoknak a helyszínére való szállítása az ajánlat elfogadásáról szóló értesítés vétele után azonnal megkezdendő és 15 nap alatt okvetlen befejezendő.

A beérkezett ajánlatok elfogadás és jóváhagyás végett a Nagyméltóságú földmivvelésügyi Miniszteriumhoz terjesztnének fel.

Egyébb felvilágosításokkal kívánatra alólírott intézőség szolgál.

Kolozs pusztá, (u. p. Kolozs) 1899. február 28-án.

A kolozsi m. kir. gulyatelep Intézősége.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **14 év óta fennálló Tomán és Bányai szobafestő és mázó cég** — társam Bányai Béla elhalálása folytán megszűnő — a

szobafestő és mázó üzletet

ezután

a saját nevem alatt fogom vezetni.

Igyekezni fogok, hogy mint eddig, úgy a helybeli, mind a vidéki közönségnek kívánsága, igénye szerint eleget tegyek. Gyári összeköttetésem folytán az anyagokat is mérsékelt árban kapva, a teljesítendő munkában bárkivel **olcsóságban versenyezhetek.**

Ujjonnan érkezett mintáim pedig olyanok, a milyeneket Kolozsvárt még senki sem állított elő.

Az eddigi cég iránt tanusított pártfogását a nagyérdemű közönségtől magam részére ezután is kérve, maradok teljes tisztelettel

Kolozsvárt, 1899. márczius hó.

(144. 3—6.) **Tomán Béla,**

szobafestő és mázó

Külmonostor-utca 26. szám.

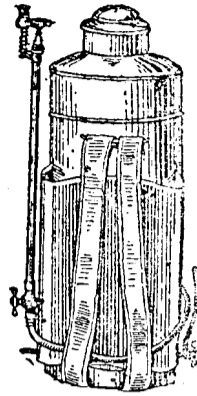
ALMA ÉS SZILVA OJTVÁNYOK KÜLÖNFÉLE FAJTÁKBAN LEGSZEBB MINŐSÉGBEN ÉS IGEN OLCSÓN SZÁLLITTATNAK. CZÍMET AD A KIADÓ HIVATAL.

(XX.)

Király Alajos

Első magyar szőlőpermetező és szénkénegező gépgyára
BUDAPEST, VI., Szabolcs-utca 4.

(33 IV. 2—3.)

1 szab. hengeralaku per-
metező 18 frt

1 ovál alakú Király-
permetező 16 „

1 ovál alakú Korona
permetező 12 „

1 a la Vermorel per-
metező 10 „

I sz. szénkénegező 20 „
II. „ „ 24 „

1899. október hó 30-án lejáratos
váltó ellenében is szállít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó földbirtok!

Alsófehérmegyében Magyar-Herepén (vas-
uti állomás Sövényfalva vagy Maros-Újvár)
nagyon egészséges vidéken kedvező feltételek
mellett eladó vagy bérbeadó az összes holt
felszereléssel tagosítás alatt álló **65 holdas**
birtok, szép gyümölcsfák között levő lakház-
zal és gazdasági épületekkel ellátott belső-
séggel együtt. A birtokban van: 32 hold szántó,
4 hold termő szőlő és 3 hold szép termő faj-
gyümölcsös kettős vinczelléri lakházzal, 3 hold
erdő, 11 hold rét és kaszáló, 10 hold legelő
és a községben egy kitünően értékesíthető
keserűvízforrás. (155. 1—6.)

Jó méhvidék.

Értekezhetni szóval vagy írásban

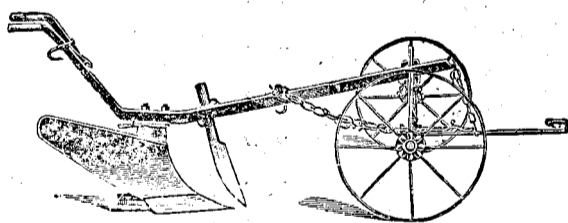
Benkő Benedek

kir. államvasuti hivatalnok tulajdonossal

Nagyvárad pályaudvaron.

Egy és többvasu egyetemes

ACZÉLEKÉIM és TALAJMIVELŐ

eszközeim olcsó ár, *elsőrendű*
minőség és czélszerű szerkezetüknel
fogva országszerte legjobb hírnévnek
és kelendőségnek örvendenek. minél
fogva gyártmányaimra a t. gazdaközön-
ség figyelmét felhívom.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

es. és kir. kizárólagos ekegyára Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő:

1898. Eperjesen,
állami arany érem.

S z ü c s Z s i g m o n d.

Az „UNICUM-DRILL“

egyetemes sorbavetőgép sokoldalú hasz-
nálhatóságánál, czélszerű és egyszerű szer-
kezeténél fogva egész Európában
a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek
örvend, minélfogva az összes eddigi vető-
gépek között az első helyet foglalja el.

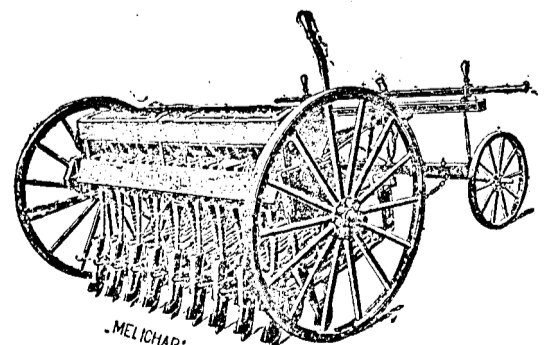
Árjegyzék és bővebb felvilágosítással
készséggel szolgál

MELICHAR FERENCZ

(26. 8—12.)

es és kir. szabad. kizárólagos vetőgépgyára

BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

Olcso keritesek! Olcso keritesek!
Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapesten, VIII., Üllői-út 48.
Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tüskés-sodronyt, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkély-rácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyszintén diszes virágágy- és gyeperkítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; magtár-ablakrostélyokat; szikrafogókat; gabona-választóhengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.

Arjegyzékek és költségvetések ingyen.
Jutányos és pontos kiszolgálás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint 6 év óta

Albert József
szobafestő- és mázoló cég alatt folytatott üzletemet a 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő
Haas János

szobafestő- és mázoló üzletével egyesítettem. Külföldi utamból hazatérve, üzletemet a legelső munka-erővel gyarapítva, a mai kornak megfelelő legdiszesebb szobafestő- és mázoló munkálatokat elvállalok, biztosítva t. megrendelőimet, miszerint törekvésem leend úgy, mint eddig, ezután is a legmagasabb igényeknek teljesen megfelelni. A nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlván magam, alázatos szolgáljuk

ALBERT JÓZSEF,
szobafestő- és mázoló.
Nagy utca 2. sz. saját ház.

(192. 4-6.)

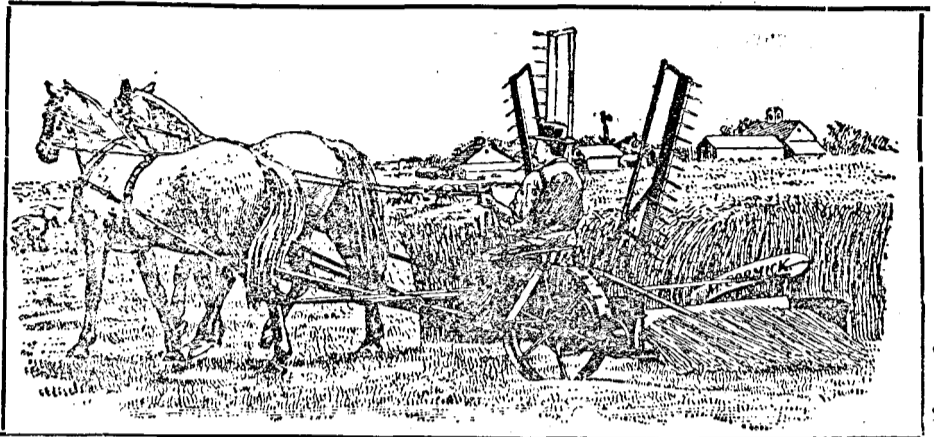
Még minden résztvevő aratógépversenyen, ép úgy 1898. év július hó 11-én Hódmezővásárhelyen is a két első díjjal aranyérmekkel lett kitüntetve.

Mc Cormick

a világ legrégebbi arató- és fűkaszalógépgyára Chicagóban.
Magyarországi kizárólagos vezérképviselősege

BUDAPESTEN Müller és Weisz VI. Gyár-utca 66.

Ajánlják: a legmegbízhatóbb **Mc Cormick „HUNGÁRIA“** kéveköti aratógépet, a legtökéletesebb **Mc Cormick „DAISY“** marókrakó aratógépet és a legújabb s legjobb **Mc Cormick „NEW 4“** fűkaszalógépet.
Számos kitüntetések és elismerő levél igazolja.

Legjobb a világon! és legkedveltebb.

Legjobb a világon! és legkényesebb.

Mc Cormick gyártmányu gépek bámulatos tökéletességét.

Gépeink nagy számban, a gazdák teljes megelégedésére az ország minden részén működésben vannak.

(154. 1-15.)

Dr WÄGNER ÉS TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
MINT BETÉTI TÁRSASÁG.
BUDAPEST IX. TINYÓDY-UTCA 3 (a Gizella malom mögött.)

§ SZIKVIZGYÁRAK
BERENDEZÉSE ÉS ELLÁTÁSA.
§ SÖR ÉS BORKIMÉRŐ
KÉSZÜLEKEK.
§ FÉMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS FÉMLEMEZELÉSI INTÉZET.

KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTESEN
FOLYÉKONY SZENSÁK

99% on és lörv. betétisifon

(71. 10-12.)

A
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
ÁRURAKTÁRAIBAN
ÁLLAMI ÓLOMZÁRRAL ELLÁTOTT
ARANKAMENTES LÓHEREMAG
Kapható 50 vagy 100 kg.-os súlyban.
Fölvilágosítással szívesen szolgál:
AZ ÁRURAKTÁRAK KEZELŐSÉGE
Kolozsvár pályaudvar.
(2. 8-26.)

S-T O L C Z W I N C Z E
Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127. 4-52.)

Minden (57. 12-12.)

Gaz-

dának, a mezői munkások részére szeszes italok szükségeltetnek. Ezen italokat bár ki, minden készlet nélkül, hideg úton igen olcsón előállíthatja, az én, törvényesen védett, teljesen ár-talmentes „**Likolaimmal.**“ Arjegyzék és kezelő könyv, kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik

VÉRTES LAJOS gyógyszerárától, LUGOS 147. sz.

A mödlingi cipőgyár,

mely ország- és világszerte kitűnő gyártmányairól híres, elhatározta, hogy lehetővé tegye azon t. vevőknek is a jó cipők vételét, kik eddig „olcsón“ vélték venni, midőn rossz csehgyártmányu bazár-cipőket vásároltak, és hogy forgalmát megháromszorozza, folyó márcziustól fogva gyártmányainak legkelendőbb czikkeit

teljesen haszon nélkül

árultatja a helyi piacon és az eddigi ismert árakat

leszállította 20-25%-kal.

Midőn ezen örvendetes hírről a t. vevőközönséget értesíteni szerencsém van, kérem minél tömegesebb szíves saját meggyőződést szerezni.

Kolozsvár, Jókai-u. sarkán. (Gr. Rhódey palota.)

Teljes tisztelettel

SOMOGYI D. ERNŐ,

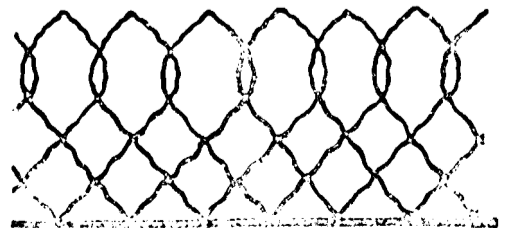
(106. 6-6.)

a mödlingi cipőgyár képviselője.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonnattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és lóhererosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezüszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láhtörölők. Képes arjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121. 3-26.)

Új cég!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

BAGOSI FERENCZ
képesített kőműves mester és

CSEH ANDRÁS
képesített ácsmester

— mint törvényesen bejegyzett cég egy új —

építési és vállalkozói üzletet

nyitottunk

Elvállalunk a szakmánkba vágó minden kisebb és nagyobb építéket, valamint átalakításokat és javításokat úgy helyben, mint vidéken pontosan és szakszertien elkészíteni.

Kérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását annál inkább is, miután szakképzettségünket Kolozsvárt — tekintetes Endstrasser Benedek építész úrnál sze-

reztük és több éven keresztül mint főpallérok működünk; és ezen idő alatt több magán és megyei munkát végeztünk, ugymint: a kolozsvári megyeház építésénél mint kőműves és ács főpallérok együttesen működünk és az újabban épült honvéd laktanya építésénél mint kőműves főpallér és ács alpallér működünk, továbbá a ngos Péterfi Zsigmond ur nyaralójánál, B Bak Lajosné bérházánál mint kőműves főfelügyelő és ács főpallér működünk. — S a jelen időben én Bagosi Ferencz, a deési róm. kath. egyház bérházánál, a mely tekintetes Reményik Károly építész mérnök ur által építettett — mint építésvezető voltam alkalmazva; és Cseh András a kolozsvári róm. kath. egyház újonnan épült bérházánál, a mely a Hausmann Sándor budapesti építész úr által építettett, mint ács főpallér működött.

És ezen idő alatt szerzett tapasztalatainkkal és teljes szakképzettségünkkel vagyunk bátrak a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérni s mint új kezdők magunkat becses figyelembe ajánlani.

Szives megrendeléseiket várva, maradunk a nagyérdemű közönségnek legalázatosabb szolgálói

Bagosi Ferencz és Cseh András
építési vállalkozók.

Építési iroda és ácsleptünk külközép-uteza 3a. szám, B Bánfi Ernő kert, a dohányraktár mellett.

(118. 5-8.)

ALAPITTATOTT 1851.

ALAPITTATOTT 1851.

SPALLER KÁROLY UTÓDA VERESS LAJOS

KÁLYHAKÉSZITŐ,

MINDENNEMŐ TARTÓS ANYAGU KÉSZ KÁLYHÁK NAGY RAKTÁRA
KOLOZSVÁRT, Kultorda-utca 16. Blasini mellett.

Mindennemű e szakmába vágó javításokat úgy helyben, mint vidéken

☛ jutányos árban elvállal. ☛

Bizonylat.

Veress Lajos, kolozsvári kályhaiparos kérésére igazolom, hogy a kolozsvári új megyeházba 64 darab Dániel-rendszerű kályhát és kemenczét állított fel, mely munkáját a kitűzött időre kifogás nélkül befejezte. A kályhák ellen eddig panasz nem merült fel, azok jól fűtenek s kellemet terjesztenek.

Kolozsvár, 1898. decz. 16. (13). 4-26.)

Láttam!

Gr. Lázár
alispán.

Nemes Gyula
kir. mérnök.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására kozni, hogy *építési vállalati irodámat f. évi április hó 1-ével* a (volt Belhid) Wesselényi Miklós-utca 7. szám alá helyeztem át, tisztelettel közölve, hogy minden kőműves és cserepező mesteri munkát a legjutányosabb árban vállalom föl. Azonkívül tisztelettel tudatom, hogy a *falgomba* ellen a legbiztosabb irtószerrel rendelkezem és így e téren is a nagyérdemű közönségnek följánlhatom pontos és biztos határu működésemet.

Kolozsvárt, 1899. évi április hó.

(146. 3-6.)

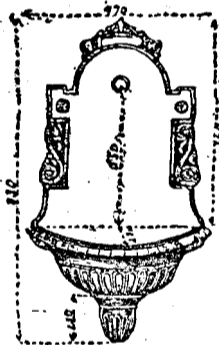
Zanfert János, kőműves és cserepező mester.

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó

Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.

PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább felsorolt munkákat jóállás mellett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre eresz csatornákat és egyéb díszítményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdőket, szivattyúk, fecskendőket,

szökőkutak, stb. **csatornázások** vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148. 1-52.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

382 díjjal kitüntetve.

1898 évi Bécsi Separator-versenyen 1-ső díj.

ALFA SEPARATOR RÉSZV.-TÁRS.

ezelőtt PFANHAUSER A.

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 45. sz.

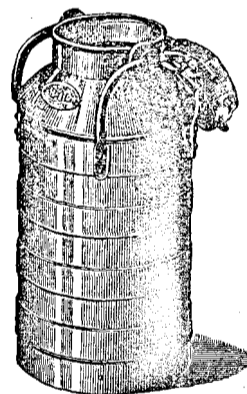
☛ Tejszövetkezetek és tejgazdasági telepek ☛

berendezése.

Tejgazdasági eszközök és gépek
gyártása.

1898. évi gyártás 28,209 fölözőgép.

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen. (63. 6-10.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősége útján Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1. 16-52.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereménykötvények.

REMÉNYIK VICTOR

vasnagykereskedés
Kolozsvárt, Főter 22. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű
vas- és vasárúkból,

ugymint

**Gazdasági eszközök, háztartási
cikkek, konyhaszerek**

és mindennemű
szerszámokból.

Vaskemenczék

fa- és kőszénfűtéshez, továbbá öntöttvas
és erős vaslemezekből készült

**takaréküzhelyek, Meidinger-
kályhák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

(73. 9-12.)

Bámulatos olcsó!

Goldin óra 8 ft.

Mikel remoutoir erős zsebóra, szépen díszített tokkal. másodpercsmutatóval csak 2 ft 60 kr. Nikkel remoutoir zsebóra, zománc számlappal. minden 32 órában, kitűnő szerkezetű, 3 ft 50 kr., duplafedéllel 5 ft. Új ezüst rem. zsebóra művészileg vésett tokkal, teljes szerkezetű, 4 ft 20 kr., duplafedéllel 5 ft 50 kr. Tula rem. zsebóra 5 ft., duplafedéllel 7 ft 50 kr. Valódi ezüst rem. zsebóra, finom svájci szerkezetű, 6 ft., duplafedéllel 8 ft. Valódi ezüst lánczok 2 ft és feljebb. Ébresztőórák 2 ft. A nálam vásárolt nikkel- és ezüstórák jószágáért, valódiságáért 10 évi írásbeli jótállást nyujtok.

Javítások 2 évi jótállással.

Képes árjegyzéket órákról, továbbá külön árjegyzéket tájékoztatókról ingyen és bérmentve küldök.

(111. 6-12.)

Kun H. műórák,

☛ Budapest, Koronaherczeg-utca 7. ☛

THÉK ENDRE zongora-raktára

Kolozsvárt, Unio-utcza 12. sz. a. I. emelet.

Hangszereim hangszépség dolgában nemcsak utolérik a külföldi gyártmányokat, de a legújabb találmányok alkalmazása által azokat sok tekintetben fölül is mulják.

Áraim jutányosak, a fizetési feltételek előnyösek.

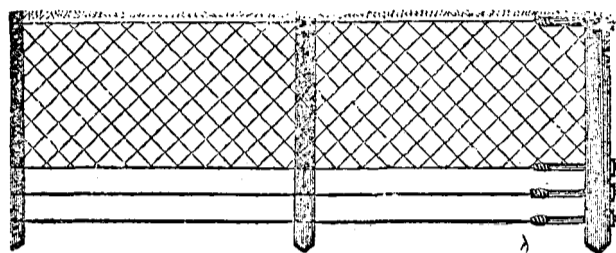
Képes árjegyzék rendelkezésre áll s kívánatra bárhova megküldetik. Gyártmányaimat a művelt nagyközönség szives figyelmébe ajánlom.

(152. 2-12.)

Zongora-gyáram a legkiválóbb hazai és külföldi erővel rendelkezik s nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, az üzemet úgy rendeztem be, hogy a zongora minden alkatrésze, saját felügyeletem alatt gyáramban készüljön Épen ezen oknál fogva azok jóságáért és tartósságáért minden irányban kezességet vállalok.

Tisztelettel **THÉK ENDRE** budapesti zongoragyáros.

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI

(137. 3-6)

Csász. és kir. udv. szállítók
első m. sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-gyára,
Budapest, IV., Ferencz József rakpart 21. sz.

GÉP-SODRONY-FONATOK

kertek, erdők, tyukudvarok, vadaskertek, gazdasági telepek, ménesek stb. stb. bekerítésére. Továbbá acél tüskés sodrony.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

„FÖLDBIRTOKOS MAGYARORSZÁG“

(91. 7-12.)

kiadóhivatala

BUDAPEST, VIII. Üllői-út 6. szám

által mindennemű jelzalogkölcsonök

— a legújabb módozatok szerint —
teljes sikerrel gyorsan eszközöltetnek.

Ajánlatokkal, prospectusokkal, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Az építési idény közeledtével tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a már 12 év óta fennálló

törvényszékieleg bejegyzett cégü

építési vállalati üzletemre.

Elvállalok úgy helyben, mint vidéken nagy és kisebb új épületek **FELÉPÍTÉSÉT** és mindenféle **JAVÍTÁSI** és **ÁTALAKÍTÁSI** munkálatokat.

Kiválóan előnyös üzleti összeköttetéseimmél fogva a legjutányosabb árakat alkalmazom.

Tervrajzok, költség-számítások elkészítésére, ugyszintén **becslések**, **felmérések** és **felülvizsgálatok** eszközzésére is a legjutányosabb árak mellett vállalkozom.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Hirschfeld Lajos

(104. 6-6.)

építőmester.

Üzleti iroda: **Külmonostor-utcza 82. szám.**

Távbeszélő-állomás **71. sz.**

HARANGÖNTŐDE.

Alapított 1770-ben.

Andrásovsky Efraim

(Az 1885-iki budapesti orsz. kiáll. jury-tag.)

Több kiállításon első díjat nyert.

Kolozsvárt, kül- és belmagyar-utcza sarkán,
saját házában.

Ajánlja az erdélyi részeken legnagyobb harangöntödéjét, harangesoportok zenészileg felállítását, kerti és utcza szivattyuk, tűzfecskendők, gőz- és **vizvezeték**, **csatornázási vállalat helyben** és **vidéken** gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

(133. 4-6.)

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedük, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fúvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz

hurokat

BRAUN MIHÁLY

KOLOZSVÁR

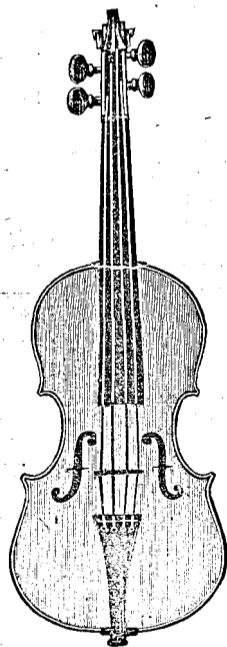
Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindennemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek.

Árjegyzék

kívánatra ingyen és bérmentve.
(117. 3-26.)

Rieger András

első erdélyi gazdasági gépgyár és vasöntődeje

NAGY-SZEBENBEN

(131. 4-4.)

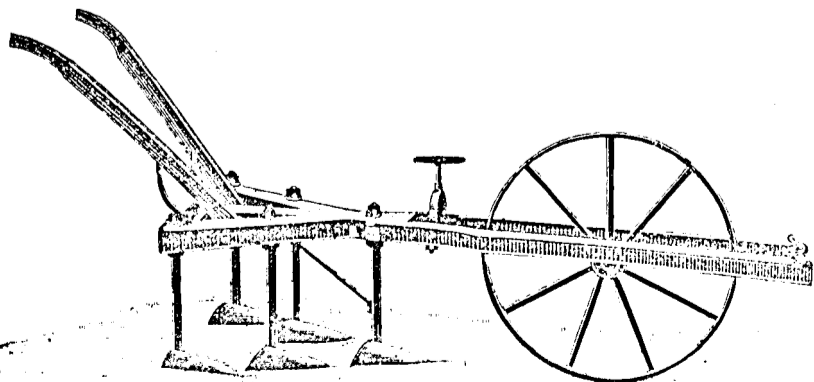
ajánlja elismert és mindenkor első díjakkal kitüntetett készítményeit

szántó és földmívelési eszközök,

Különlegességek,

váltó ekék, réthoronák, kukorica vetőgépek és kapáló ekék (viszonyainknak megfelelően) igen mérsékelt árak mellett.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

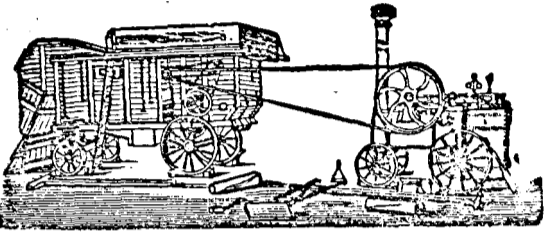

Legjobb
gazdasági-, vetemény-
és virágmagvak
kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 5.
(40. 16-26.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes
részei, gabona-zsákok stb. stb.

KIS KÉZI VETŐGÉP EGÉSZ
ÚJAN IGEN OLCSON ELADÓ.
CZIM A KIADÓBAN.

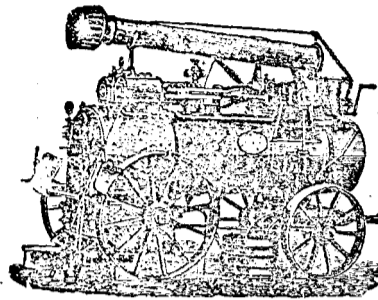
(XXX.)

IFJ. KOTZÓ PÁL

Budapest, V., Lipót-körút 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelében)

A közönségnek párt-
fogását kérve, ajánlja
Garret R. és fiai-féle
legújabb szerkezetű
**compound gőzmozgo-
nyait félstabil- és sta-
bilalakban**, a melyek
40 százalék tüzelő-
anyag megtakarítással
dolgoznak

(33. V. 1-4.)

Gőzmozdonyokat és
gőzcséplőket négyezer
fordítható acél-dob-
sinekekkel, toldást nem
igénylő szalmarázók-

kal és nagy szita felülettel, minden nagyságban

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecska-
vágókat, répvágókat és minden más gazdasági gépeket.

— Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek. —

Magyar tenyészvikák kiválóan fejlettek és edzettek.

Továbbá:

Piros, korán érő tavasz buza
Legkorábbi, bőtermő duppai zab
Törpe, fehér bokorbab,
Prairie királyné óriás tengeri
Legkorábbi székely tengeri
Alcsuthi piros korai tengeri.

(64. 4-4.)

Ötven kilós zsákokban, nagy mennyiségben is kapható

Gróf Teleki Arvédur

drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSON
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

ÚJ FOGMŰTEREM!

A n. é. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy Kolozsvárt, fő-tér 18. sz.
I. emelet

Fog-műtermet

nyitottam, hol a mai kor igényeinek megfelelő művészes kivitelű teljes fogsorokat,
valamint egyes fogakat — a legméltányosabb díjak mellett — készítek.

Kolozsvár, 1899. április hó 1-én.

Tisztelettel

Kemény Ármánd

(153. 1-1.)

m fogász.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK

mindennemű házi és nyilvános cé-
lokra, a mezőgazdaság-, építkezés
és iparnál.

A BOWER BARFF-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer
szerint

= inoxydált szivattyuk =

(87. 8-26.) rozsdá ellen védve.

W. GARVENS, Wien,

I. Schwarzenberg-gasse 6.

I., Wallfischgasse 14.

➡ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➡

legújabb javított rend-
szerű tizedes, százados
és hídmérlegek, fából és vasból,
kereskedelmi, közlekedési, gyári,
mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra

Szivattyu- és gépgyártási
betéti társaság.

MALOM- BERENDEZÉSEKET,

valamint

egyes malomgépeket, vizeskereket, turbinákat,
közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

malomépitészeti gépgyára és vasöntődéje

(102. 6-26.)

Budapesten,

Külső Váci-út 54. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a a beltorda-utcai róm. kath. Lyceum-épületben levő

➡ kárpitos butorraktáromat, ➡

hol állandóan készletben tartok teljes lakberendezéseket, ugyszintén egyes butordarabok, mint szekrények, heverő diványok, lószőr, afrik- és ruganyos-matraczo-
kat, tükröket és képeket stb. a legolcsóbb árak mellett. — Elvállalok mindennemű kárpitos munkát úgy helyben, mint vidéken. Átalakításokat is izlcsesen és
jutányos árban a legújabb rajzok szerint saját műhelyembe készítek. Továbbá a legújabb szerkezetű és összecsukható ágybetéttel — divánok és fautelek s a leg-
újabb tábori ágyakat sodronybetéttel, különösen becses figyelmükbe ajánlva s pártfogásukat kérve, vagyok

(119. 5-12.)

tisztelettel **MAYER GÉZA** műkárpitos és butorraktáros.

Marcinkiewicz Ignác *férfi ruha-szabó*

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

— FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT. —

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150. 2—52.)

Alapított 1869 ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utca 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(138. 3—15.)

Fejedelmi vörösbort csakis a híres Carbenet vagy Merlot szőlő adja,

ne mulassza el tehát senki ezen ritka alkalmat és rendeljen, mert ily rendkívül erős és buja növésű 2—3 éves fajtisza, szokványos gyökeres vessző 10 frtéért, sima 3 frt 50 krért nem mindenkor kapható.

Van továbbá még sima Olasz rizling, Barsi fehér, Furmint, Oporto, Nagy burgundi, Kadarka nemes, ezre 3 frt, Mézes, Ezerjő, Zöld sylvani ezre 3 frt 50 kr., Fehér dinka, Kövi dinka és Szlankamenka 4 frt 50 kr. csomagolás nélkül, jég- és peronospora-mentes, fajtisza.

Szíves megrendeléseket kér: (136. 3—3.)

Michl István mintaszőlőtelep-tulajdonos, Tata-Tóváros.

Sima és gyökeres csemege-vesszőről szóló árjegyzékért tessék hozzám fordulni.

A Carbenet és Merlot szőlővessző teljesen elentáll a filoxerának.

KUT SZIVATTYUK és ÉPÍTÉSI SZIVATTYUK!

Kolozsvári vízvezeték- és csatornázási vállalat

Bányai K. és Társai bejegyzett cég.

Iroda, műhelyek- és raktárak:

KOLOZSVÁR, főter 18. szám. Telefon 324. szám.

Elvállalunk ugy helyben, mint vidéken is, magánházakban, uradalmak és kastélyokban a legújabb modern kivitelben, a legmesszebb menő műszaki berendezéseket, bármily nagyságban, valamint a régebben berendezetteknek a mai korszerű átalakítását és javítását teljes garantirozás mellett a legolcsóbb árakon.

Létesítünk fürdő-telepeket, egészségügyi berendezéseket a legújabb találmányok szerint, klosetteket fűtés és világítási készülékek, melegvíztelepeket, vizkutatásokat, furatásokat és alagsóvezetéseket a saját rendszerünk szerint.

Készítünk tűzoltó fecskendőket, felszereléseket, szivattyukat, házi és kerti fecskendőket minden alakban, és nagyságban.

A legelőrangú gyárakkal levő előnyös összeköttetések folytán a legjutányosabb árak mellett vállalkozunk és szállítunk.

Költségvetés és tervezeteket díjmentesen készítünk ugy a helyi mint a vidéki megbízóinknak.

Kérve kiterjedt vállalatunknak pártfogását és becses megrendelését is.

Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat

Bányai K. és társai

(143. 3—10.)

Kolozsvár, főter 18. sz. Telefon 324. szám.

TŰZOLTÓ FECSKENDŐK és FELSZERELÉSEK!

Eladó szőlő-ajtványok

(115. 5—10.)

és kitűnő

asztali **Ó-** és **Új** hegyi borok

nagy mennyiségben.

Gyökeres ojtványok: Bakar piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 120 frt első osztály, II-od osztály 60 frt. Sima zöld ojtvány ugyanczen fajokból ezre 80 frt első oszt., II-od osztály 50 frt, mind Rip. Portalis alanyba vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I. oszt. 10 frt, II. oszt. 6 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József Bihar-Diószegen.

Eladó szőlővessző.

az erd. róm. kath. status radnothi uradalmában megrendelhető:

Sima vessző (őszi szedés).

Rajnai Rizling	— 25,500 drb, ezere =	4 frt.
Olasz Rizling	— 500 " " =	4 frt.
Alex. Muskotály	— 10,000 " " =	5 frt.
Croquan muskotály	— 2,500 " " =	6 frt.
Som	— 6,500 " " =	5 frt.
Hazai vegyes	— 10,500 " " =	3 frt.

Gyökeres vessző.

Egy éves.

Rajnai Rizling	— 10,000 drb, ezere =	10 frt.
Alex. Muskotály	— 2,000 " " =	12 frt.
Croquan Muskotály	— 1,000 " " =	14 frt.
Hazai vegyes	— 8,000 " " =	8 frt.

Két éves.

Rajnai Rizling	— 3,000 " " =	14 frt.
Alex. Muskotály	— 6,000 " " =	14 frt.

Megrendelések: „*Uradalmi intézőség Radnoth, Kis-Küküllőmegye*“ czimen küldendők.

(142. 3—3.)

A LEGJOBB MAGVAK KAPHATÓK MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedésében

BUDAPESTEN, Andrásy-út 23-ik szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

(28. 16-x.)

A ranka-mentes kizárólag erdélyi lóhere és legprimább luczernamag

kolozs-monostori állami vetőmag vizsgáló állomás által ólomzárva a legjutányosabban beszerezhető:

Klein József és testvére

czégnél

(147. 3-3.)

M.-Vásárhelyen.

Mintázott ajánlatok kívánatra küldetnek.

Mily elkerülhetlenül szükséges
a szőlők permetezése
az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth (62 5-s.) Ph. és társa**

szabadalmazott
önműködő
„Syphonia“
szőlővessző
és
növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dicsérető bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll **MAYFARTH PH. és társánál** mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár bor-sajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II. I. Taborstrasse 76 sz.
Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. Képviselek és ismételadók kívánatosak.

AZ
„ADRIAL“ Biztosító-Társulat
alapított 1838-ik évben.
* * * (41. 12-12.)
Vagyonbiztonsági tőkéje 42 millió forint.
* * *
A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.
* * *

E társulat, mely 60 éves fennállása óta 218 millió frtot fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: **tűz- és robbanási, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**
Erdélyrészi vezérképviselet Kolozsvárt:
SEKULA ÁKOS, Gr. TELEKI LÁSZLÓ,
vezérfelügyelő. vezérképviselet tanácsos.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 1897. évi 49851. sz. magas rendelete folytán ez évi november 15-én a közegészségügyi hatóság által kibocsátott felszólításra való **figyelmeztetéssel** felhívjuk az **összes nyilvános helyiségek**, nevezetesen: Irodák, kereskedések, fürdők, szállodák, vendéglők, kávéházak, pálinkamérések, magánhivatalok, iskolák, kisdudók, kórházak, egyesületek tulajdonosait, illetve igazgatóit, hogy a **tüdőgümőkór** és sok egyéb **betegségek** tovább fertőzése ellen a védekezés főképp abban áll, hogy a **tüdőveszes beteg** beszáradt és **szétporlott köpete megsemmisítették**, hogy az a levegőbe, melyet mások beszívnak, az élelmi és élvezeti cikkekre, melyek közfogyasztásra szánvák, valamint a közhasználatban levő tárgyakra ne jusson.

Ezen célra egyesüdtül és kizárólag a valódi amerikai „Dustless“ poroló anyag készült, mely megsemmisíti a port és meggátolja a bakterium továbbterjedését.

Tisztítja a levegőt!
Főlölessége teszi az öntözést, surolást és kefélést!
Beeresztéseket elfogad és eszközöl úgy helyben mint vidéken a **Dustless Floor Dressing Co.**
HYGIEIA pormentesítő vállalat erdélyrészi vezérképviselet Kolozsvárt.
DIETRICHSTEIN J.
Mátyás király-utca (Trandafir-ház.) Telefon 395.
Vidéki képviselők kerestetnek.
Óvakodjunk utánzatoktól!
ÓVÁSI
A **Dustless Floor Dressing Co.** Képviseletének
Hygieia pormentesítő vállalat
Kolozsvárt.
Ugy az önök tájékoztatására, valamint rendelő

közönségük és vevőik érdekében indítatva érezzük magunkat kinyilatkoztatni, miszerint az United States of North Amerika területén senkinek sincs megengedve az általunk törvényesen védett „Dustless“ nevet használni.

Az Egyesült Államokban ennél fogva eléggé védve vagyunk utánzatoknak ezen a néven való terjesztése ellen. Nálunk meg kell elégedniük az utánzóknak az al, — hogy anyagukat hasonló hangzásu nevek alatt mint; Dustlos, Dustproof, Dustkiller stb. adják el.

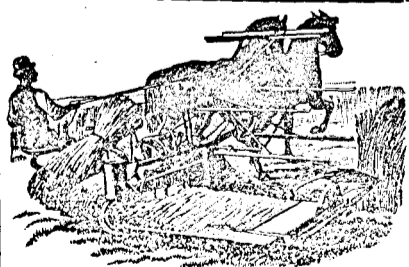
Vevőink bizonyára rövid idő múltán megtalálják a különbséget a valódi és utánzat közt.

Felhatalmazzuk ezen nyilatkozatunkat tetszésük szerint nyilvánosságra hozni.

Tisztelettel

Dustless Floor Dressing Co.
A. Wellisch, A. Leopold.

(79. 9-26)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az Adriance, Platt és Co.
new-yorki gyár világhírű „Adriance“
kévekötő-, marokrakó-, arató-
és fűkaszaló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képviselete

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „**Üzleti Értesítő**“-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

(32. 16-26.)